

CYNGOR SIR YNYS MÔN

ADRODDIAD I	PWYLLGOR GWAITH
DYDDIAD	2 RHAGFYR 2013
PWNC	MONITRO'R GYLLIDEB REFENIW, CHWARTER 2 2013-14
AELOD(AU) PORTFFOLIO	Y CYNGHORYDD HYWEL EIFION JONES
SWYDDOG(ION) SY'N ARWAIN	CLARE WILLIAMS
SWYDDOG CYSWLLT	BARRY WILLIAMS
Natur a rheswm dros adrodd:	
<p>Mae'r adroddiad hwn yn amlinellu'r sefyllfa mewn perthynas â gwariant refeniw'r Cyngor am ail chwarter 2013-14, ynghyd â'r sefyllfa a ragwelir ar gyfer y flwyddyn gyfan, trosolwg o'r arian wrth gefn sydd ar gael ac adolygiad o'r cynnydd fesul gwasanaeth o gyflawni yr arbedion y cytunwyd.</p>	

A – Rhagarweiniad / Cefndir / Materion

1. Ym mis Mawrth 2013, gosododd y Cyngor gyllideb net gyda gwariant net o £128.8m ar gyfer y gwasanaethau a chyfraniad o £500k i'r balansau cyffredinol, sef cyfanswm o £129.3m i'w gyllido o Incwm y Dreth Gyngor a grantiau cyffredinol.
2. Yn yr adroddiad hwn, nodir perfformiad ariannol gwasanaethau'r Cyngor am y chwe mis cyntaf o'r flwyddyn ariannol a'r sefyllfa a ragwelir ar gyfer y flwyddyn gyfan, gan nodi'r sefyllfa gyffredinol a ffynonellau'r prif amrywiadau.
3. Yn gyffredinol, rhagwelir y bydd gorwariant bychan o £265k ac mae'r amrywiadau sylweddol wedi cael eu hegluro yn yr adroddiad.
4. Roedd y gyllideb ar gyfer 2013-14 yn cynnwys yr arbedion o £2.860m yr oedd eu hangen. Mae'r rhain wedi cael eu hymgorffori yng nghyllidebau unigol y gwasanaethau ac mae cyflawni neu fethiant i gyflawni'r rhain wedi cael ei adlewyrchu yn y tan/gorwariant net a ddangosir
5. Gyda'i gilydd, bydd y newidiadau hyn yn cael effaith ar sefyllfa gyffredinol Cronfa'r Cyngor am y flwyddyn.

B – Ystyriaethau

Balansau Cyffredinol – Sefyllfa ar Ddechrau'r Flwyddyn a Chyfraniadau a Raglennwyd ar gyfer 2013-14

1. Dywedwyd wrth y Pwyllgor Gwaith, yn ei gyfarfod ar 9 Mehefin 2013, bod y sefyllfa derfynol ar gyfer 2012-13 gryn dipyn yn well na'r disgwyl a bod balans gyffredinol Cronfa'r Cyngor ar ddechrau'r flwyddyn ariannol gyffredol ychydig dros £6m. Ar ôl cwblhau'r archwiliad o'r cyfrifon, mae balans Cronfa'r Cyngor fel yr oedd ar 1 Ebrill 2013 wedi gostwng rhyw ychydig a bellach mae'n £5.9m.

Chwarter 2 – Perfformiad Ariannol fesul Gwasanaeth

2. Mae manylion am y perfformiad ariannol fesul gwasanaeth am chwe mis cyntaf y flwyddyn, a'r canlyniadau a ragwelir ar gyfer pob un wedi eu nodi yn Atodiad A. Yn gyffredinol, rhagwelir y bydd tanwariant net o £235k ar wasanaethau. Ceir crynodeb isod o'r prif amrywiadau.

Crynodeb o'r Amrywiadau a ragwelir ar gyfer 31.3.14 yn seiliedig ar Wybodaeth Ariannol Chwarter 2	
	(Gor)tan wariant £000
Addysg Canolog	129
Gofal Cymdeithasol	634
Hamdden a Diwylliant	(26)
Priffyrdd	(183)
Cynllunio	(180)
Gwarchod y Cyhoedd	(108)
Eiddo	(272)
Budd-daliadau	(310)
Eraill	51
	(265)

3. Eglurhad ar y prif amrywiadau

Rhagwelir tanwariant o £129k yn Ch2 ar Addysg Ganolog (tanwariant o £593k yn Ch1)

Y rheswm am y tanwariant yw'r incwm grant ychwanegol a ddisgwyllir ar gyfer addysg ôl-16. Nid oeddid yn disgwyl yr incwm hwn ar adeg gosod y gyllideb ac fe'i cafwyd oherwydd adolygu'r fformiwla grant. Mae'r tanwariant a ragwelwyd wedi gostwng oherwydd addasiad i'r grant a dderbyniwyd ar gyfer Anghenion Addysgol Arbennig - roedd y ffigwr a ddyfynnwyd yn adroddiad chwarter 1 yn rhy uchel.

Tanwariant o £634k ar Ofal Cymdeithasol (Tanwariant o £1.295m yn Ch1)

Mae'r gwasanaeth hwn yn awr yn darogan tanwariant o £634k, sydd yn £1.929m yn well o ffigwr yr adroddwyd arno yn ystod chwarter 1. Mae'r gwelliant wedi digwydd oherwydd adolygiad manylach o'r rhagamcanion gwariant yn yr ail chwarter.

Caiff y tanwariant a ragwelir ei grynhoi yn y tabl isod

	Q2 £'000	Q1 £'000	Symudiad £'000
Rheoli a Gwasanaethau Cefnogaeth	42	0	42
Plant a Theuluoedd	530	0	530
Gwasanaethau ar gyfer yr Henoed	62	(1,295)	1,357
Cyfanswm	634	(1,295)	1,929

Gellir priodoli'r gwelliant sylweddol yn y sefyllfa gyllidebol a ragwelwyd i'r rhesymau isod yn bennaf:

Plant a Theuluoedd

Gostyngiadau yn y gwariant ar Blant y Gofelir Amdanynt (£267k), Gwasanaethau i Blant a Theuluoedd (£237k), Cefnogaeth i Deuluoedd (£38k), Plant gydag Anableddau (£37k) a'r Gwasanaeth Cyfiawnder Ieuenctid (£25k). Cafwyd gorwariant sy'n gwrthbwyso hyn yn y maes Comisiynu a Gwaith Cymdeithasol (£17k) a'r Prosiect Potensial (£52k), er fod y gorwariant diwethaf yma wedi ei niwtraleiddio gan y cyllideb diwedd-y-flwyddyn drwy'r Gronfa Cymdeithasol Ewropeaidd.

Gofal Cymdeithasol i Oedolion

Gostyngiadau yn y gwariant a ragwelwyd ar Wasanaethau i'r Henoed (£1.007m), Oedolion a chanddynt Anableddau Corfforol (£69k) a llai o wariant ar Gofal Môn, uned ddarparu'r Cyngor (£402k) oherwydd swyddi gweigion ac absenoldeb salwch. Cafwyd gorwariant sy'n gwrthbwyso hyn yn y meysydd Oedolion a chanddynt Anableddau Dysgu (£66k) ac Oedolion gydag Anghenion Iechyd Meddwl (£55k) a hynny oherwydd cynnydd yn nifer y cleientiaid a'u hanghenion gofal.

Mae'r tanwariant a ragwelir yn rhagdybio:

- cyflawnir yr holl arbedion effeithlonrwydd i darged ac o fewn yr amserlen;
- gellir cwrdd a'r pwysau gwaelodol yng ngwasanaethau iechyd meddwl, gofal nyrsio ac anabledau dysgu;
- ni cheir y pwysau tymhorol a all godi yn misoedd y gaeaf ac o ganlyniad i'r pwysau'n effeithio'r Bwrdd Iechyd Leol, effaith difrifol ar y galw am wasanaethau.

Mae cyllidebau Gofal Cymdeithasol yn eu hanfod yn anwadal ac efallai na fydd modd cynnal y gwelliant hwn am weddill y flwyddyn. O'r herwydd, bydd y cyllidebau hyn yn cael eu monitro'n ofalus gan staff Cyllid a staff y gwasanaeth yn fisol. Mae gwaith hefyd yn mynd rhagddo i fonitro cynlluniau arbedion y gwasanaeth yn erbyn gwariant gwirioneddol er mwyn sicrhau eu cyflawni erbyn diwedd y flwyddyn ariannol.

Hamdden a Diwylliant – Gorwariant o £27k yn Ch2 (gorwariant o £184k yn Ch1)

Mae'r Canolfannau Hamdden bellach yn darogan tanwariant o £50k, gwelliant o £91k o gymharu â chwarter 1 gan dybio y bydd lefelau incwm yn aros fel y maent, £62k o orwariant ar barciau a chyfleusterau awyr agored - £14k yn llai na'r rhagamcan yn chwarter 1, tanwariant o £30k ar lyfrgelloedd a thanwariant o £30k ar Wasanaethau Gweinyddol y Gwasanaeth Hamdden, yn bennaf oherwydd swyddi gweigion. Nid yw rhagolygon Chwarter 1 o ran y gorwariant o £55k ar y Cwrs Golf a gorwariant o £32k ar yr Archifau wedi newid. Mae'r adolygiad llawn o'r gweithgareddau Hamdden a Diwylliant y cyfeirir ato yn yr adroddiad ar chwarter 1 yn mynd rhagddo ond, fel y gwelir, mae'r adolygiad ar hyn o bryd yn darogan y bydd y sefyllfa'n llawer iawn gwell ar ddiwedd y flwyddyn.

Priffyrdd – gorwariant o £183k (gorwariant o £112k yn Ch1)

Ceir y gorwariant oherwydd na fu modd casglu'r incwm y cyllidebwyd ar ei gyfer. Yn seiliedig ar ffigyrau chwarter 2, bydd y gostyngiad yn yr incwm sy'n cyfrannu at y gorwariant yn digwydd yn Rheoli Datblygu (£75k), Ffioedd Rheoli a Dylunio ar gyfer cynnal priffyrdd (£28k) a Gwaith ar Strydoedd (£50k). Hefyd, mae gostyngiad yn yr incwm y cyllidebwyd ar ei gyfer (£30k) wedi ei nodi yn y grantiau Diogelwch Ffyrdd yn chwarter 2.

Cynllunio a Gwarchod y Cyhoedd – gorwariant o £288k (gorwariant o £98k yn Ch1)

Mae'r gorwariant wedi digwydd mewn nifer o feysydd:

Cynllunio

Rhagwelir diffyg o £60k yn yr Incwm o Ffioedd Rheoli Adeiladu;

Y gostyngiad yn y grant gan Planning Delivery Wales – defnyddiwyd £34k i gyllido 2 swydd;

Rhagwelir gorwariant o £32k ar gostau staffio yn yr Adain Rheoli Adeiladu, Gweithredu a Chadwraeth a Bioamrywiaeth

Rhagwelir diffyg o ran yr incwm o faes parcio Parc y Morglawdd yn y Gyllideb Cefn Gwlad a'r Arfordir.

Gwarchod y Cyhoedd

Rhagwelir diffyg o £32k yn yr incwm Iechyd yr Amgylchedd, £10k Rheoli Pla a £32k Trwyddedau.

Rhagwelir gorwariant pellach o £34k yn erbyn cyllideb Marchnad Llangefni yn dilyn trosglwyddo cyfrifoldeb i Gwmni Menter Gymdeithasol Llangefni. Bydd angen addasu'r gyllideb ar gyfer y gweithgaredd hwn i adlewyrchu'r newid hwn yn 2013-14 a'r blynyddoedd wedyn.

Fodd bynnag, rhagwelir y bydd y gyllideb yn y maes gwasanaeth yma yn cydbwysu erbyn diwedd y flwyddyn ariannol.

Eiddo - Gorwariant o £272k (gorwariant o £159k yn Ch1)

Yn ychwanegol at y diffyg mewn incwm yr adroddwyd arno yn chwarter 1, nodwyd gorwariant pellach oherwydd na fu modd gwneud arbedion (£45k) yn yr Adain Gweinyddu Eiddo a nodwyd cynnydd o £66k yng nghostau Adeiladau Gweinyddol.

Budd-daliadau a roddwyd – gorwariant o £310k (£230k Y Dreth Gyngor; £80k Taliadau Tai Dewisol)

O Ebrill 2013, disodlwyd Budd-daliadau'r Dreth Gyngor gan y Cynllun Lleol Gostyngiadau'r Dreth Gyngor. Hyd at fis Ebrill 2013, roedd y budd-daliadau treth gyngor y bu modd eu hadennill gan yr Adran Gwaith a Phensiynau (AGP) yn cyfateb 100% mwy neu lai i'r gwariant ar fudd-daliadau. O Ebrill 2013, rhoddwyd i'r Cyngor grant penodol a oedd yn seiliedig ar y baich achosion ar gyfartaledd dros gyfnod o dair blynedd, sef 2009/10 - 2011/12, gan Lywodraeth Cymru.

Nid yw'r grant gan Lywodraeth Cymru yn ddigon i ddarparu ar gyfer y cynnydd yn y baich achosion a'r ymrwymiad cysylltiedig o ran cymorth gyda'r Dreth Gyngor am y flwyddyn. Rhagwelir y bydd y diffyg o £230k, £20k yn llai na'r swm a ragwelwyd yn Chwarter 1.

Nid oes unrhyw ddarpariaeth yng nghyllideb 2013/14 ar gyfer taliadau tai dewisol (TTD) sy'n uwch na'r grant gan yr AGP. Oherwydd y newidiadau i'r system les a gyflwynwyd yn Ebrill 2013 h.y. sef y cymhorthdal ystafell sbâr ("treth ystafell wely"), y cap ar fudd-daliadau, diwygiadau parhaus i'r lwfans tai lleol a chyfyngu cynnydd blynyddol mewn budd-daliadau i 1%, rhagwelir y bydd y TTD cyfredol £80k yn uwch na'r grant AGP o £136k.

Mae'n bosibl y gallai hawliadau am fudd-dal gynyddu neu ostwng erbyn diwedd y flwyddyn ariannol ac mae hyn yn anodd i'w ddarogan oherwydd bydd yn dibynnu ar yr amgylchedd cymdeithasol ac economaidd yn y dyfodol, demograffi, mewnfudo a'r rhagolygon o ran gwaith yn Ynys Môn.

Cyllid Corfforaethol

Mae'r gyllideb Cyllid Corfforaethol wedi gostwng gan £343k yn dilyn gwyro neu drosglwyddo arian o'r gronfa wrth gefn gorfforaethol i gyllidebau gwasanaeth i ddarparu adnoddau ar gyfer:

- Gofal Cymdeithasol i Oedolion – Darpariaeth chwyddiant ar gyfer cartrefi gofal preswyl - £158k;
- Tai – Diwygio Lles - £45k;
- Addysg - Bwrdd Adfer - £140k.

Tanwariant net arall £51k (tanwariant o £346k yn Ch1)

Mae hwn yn ymwneud â'r amrediad o wasanaethau nad yw'r amrywiad a ragwelir wedi ei amlygu yn Atodiad A.

Y prif rai yw:

- Gwastraff - tanwariant o £84k. Mae'r tanwariant hwn wedi gostwng o gymharu â'r arbediad o £150k yr adroddwyd arno yn chwarter 1 ac mae i'w briodoli'n bennaf i'r arbedion o ran costau tirlenwi a'r incwm o reoli nwy yn safle Penhesgyn, sef £116k, wedi'i wrthbwysu gan y rhent o £34k ar gyfer cyfleuster storio yn Bryn Sunsur ar gyfer biniau nad oes darpariaeth ar ei gyfer yn y gyllideb.
- TGCh -Tanwariant o £130k. I'w briodoli i arbedion staffio.
- Gwasanaethau Cyfreithiol a Phwyllgorau – tanwariant o £105k ar swyddi gweigion o fewn Gwasanaethau Cyfreithiol, secondiad staff o fewn Sgriwtini ac arbedion yng nghostau gwasanaethau etholidau a phwyllgorau. Mae'r tanwariant yma'n adlewyrchu'r sefyllfa canol-y-flwyddyn y gwasanaeth. Fodd bynnag, defnyddir y tanwariant yn Gwasanaethau Cyfreithiol i brynu mewn Cefnogaeth Gwyboeth Corfforaethol i helpu gyda'r Prosiect Llywodraethu Gwybodaeth ac i brynu mewn cefnogaeth i roi sylw i'r gwaith gweinyddiol ar weithredoedd teitl a amlygwyd gan archwiliad. Disgwylir y defnyddir y tanwariant yn y gyllideb Etholiadau erbyn diwedd y flwyddyn.
- Cyllid – gorwariant o £123k yn bennaf oherwydd costau staffio ac ymgynghorwyr.
- Rheolaeth Gorfforaethol - £50k o orwariant yn codi oherwydd y posibilrwydd na fydd modd gwneud arbedion corfforaethol.
- Adnoddau Dynol - £23k o orwariant yn bennaf oherwydd tan-gyllido swydd y Pennaeth Proffesiwn yn dilyn yr Adolygiad o Uwch Reolwyr.
- Polisi – gorwariant o £71k yn bennaf oherwydd cynnydd mewn cyflogau - £18k, ffioedd ymgynghori/cyfreithiol - £21k a chodiadau eraill mewn costau rhedeg - £32k.

4. Yn y rhan 'Cyllidwyd gan' yn Atodiad A, dangosir y Dreth Gyngor ar gyfradd wastad yn erbyn y gyllideb. Mae rhai arwyddion y bydd rhywfaint o or-gyflawni o ran incwm ond nid yw'r arwyddion hyn yn ddigon cadarn eto i'w hymgorffori yn y rhagamcan o'r canlyniadau.

C - Goblygiadau ac Effeithiau	
1	Cyllid / Adran 151
2	Swyddog Cyfreithiol / Monitro
3	Adnoddau Dynol
4	Gwasanaethau Eiddo (gweler nodiadau – dogfen ar wahân)
5	Technoleg Gwybodaeth a Chyfathrebu (TGCh)
6	Cydraddoldeb (gweler nodiadau – dogfen ar wahân)
7	Gwrthdlodi a Chymdeithasol (gweler nodiadau – dogfen ar wahân)
8	Cyfathrebu (gweler nodiadau – dogfen ar wahân)
9	Ymgynghori (gweler nodiadau – dogfen ar wahân)
10	Economaidd
11	Amgylcheddol (gweler nodiadau – dogfen ar wahân)
12	Trosedd ac Anrhefn (gweler nodiadau – dogfen ar wahân)
13	Cytundeb Canlyniadau

CH – Crynodeb

Yn yr adroddiad, ceir gwybodaeth ynghylch perfformiad ariannol gwasanaethau'r Cyngor yn ail chwarter 2013-14 ac, yn seiliedig ar hyn, nodir y sefyllfa a ragwelir ar gyfer diwedd y flwyddyn – sef gorwariant o £265k.

Ym mharagraff B2, ceir dadansoddiad o'r prif feysydd lle gwelwyd amrywiadau mawr o ran y gyllideb a cheir y rhesymau am yr amrywiadau hyn ym mharagraff B3.

D – Argymhelliad

Argymhellir:

- Bod y sefyllfa mewn perthynas â pherfformiad ariannol hyd yma, y diffyg a ragwelir ar ddiwedd y flwyddyn a'r camau sy'n cael eu cymryd i roddi sylw i hyn, yn cael ei nodi a'i monitro.

Enw Awdur yr adroddiad: Clare Williams, Pennaeth Swyddogaeth (Adnoddau)/Swyddog A151

Atodiadau:
Atodiad A – Perfformiad Ariannol a Chanlyniadau a Ragwelir fesul Gwasanaeth 2013/14
Papurau cefndir
Cyllideb 2013/14 Adroddiad Monitro'r Gyllideb – Chwarter 1 2013/14

PERFFOMIAD ARIANNOL EBRILL - MEIDI 2013 A CHANLYNIADAU RHAGDYBIEDIG 2013-14						
Cyfadrn	Gwirioneddol + Ymrwymadau Ch2	Proffil Ch2	Amrywiad Ch Q2	Canlyniadau Rhagdybiedig	Cyllideb ar gyfer y Flwyddyn	Amrywiad Rhagdybiedig ar gyfer y Flwyddyn
	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Dysgu Gydol Oes						
Cyllideb Ysgolion sydd wedi ei datganoli	20,141	21,122	981	43,354	43,354	0
Addysg Canolog	417	2,921	2,504	7,975	8,104	129
	20,558	24,043	3,485	51,329	51,458	129
Cymunedau						
Gofal Cymdeithasol	13,330	13,509	179	29,597	30,231	634
Hamdden a Diwylliant	1,210	1,717	507	4,740	4,713	-27
Tai	577	771	194	1,290	1,291	1
	15,117	15,997	880	35,627	36,235	608
Datblygiad Cynaliadwy						
Datblygu Economaidd	1,095	671	-424	1,602	1,602	0
Y Ffilyd	0	0	0	0	0	0
Priffyrdd	6,108	5,481	-627	10,811	10,628	-183
Cynllunio	539	540	1	1,792	1,612	-180
Gwarchod y Cyhoedd	732	690	-42	1,584	1,476	-108
Eiddo	796	482	-314	1,092	820	-272
Gwaith y mae modd codi amdano	101	129	28	0	0	0
Rheoli'r Gyfadrn	29	28	-1	57	57	0
Gwastraff	3,864	4,048	184	8,503	8,587	84
	13,264	12,069	-1,195	25,441	24,782	-659
Dirprwy Brif Weithredwr						
Corfforaethol - Gwasanaethau Eraill	668	686	18	2,016	2,016	0
Costau Corfforaethol a Democrataidd	415	453	38	2,154	2,154	0
Rheolaeth Gorfforaethol	545	523	-22	1,035	985	-50
Archwilio	128	113	-15	0	0	0
Cyllid - ac eithrio'r Budd-daliadau a ganiatawyd	1,400	1,392	-8	1,089	966	-123
Cyllid - Budd-daliadau a ganiatawyd	4,948	3,769	-1,179	5,623	5,313	-310
Adnoddau Dynol	358	322	-36	24	0	-24
TGCh	876	885	9	-130	0	130
Cyfreithol a Gweinyddol	744	784	40	332	437	105
Polisi	384	301	-83	71	0	-71
Cyllid Corfforaethol	2,985	2,985	0	4,907	4,907	0
	13,451	12,213	-1,238	17,121	16,778	-343
CYFANSWM	62,390	64,322	1,932	129,518	129,253	-265

CYLLIDWYD GAN						
Incwm y Dreth Gyngor				28,023	28,023	0
Grant Arbennig				458	458	0
Grantiau Cytundeb Canlyniadau				545	545	0
Grant Cymorth Refeniw				22,024	22,024	0
Cronfa'r Dreth Genedlaethol Annomestig				78,203	78,203	0
				129,253	129,253	0

CYSONI Â'R CYNGOR 05-03-13, PAPUR F, TABL B

	Gwreiddiol	Incwm Ychwanegol o'r Dreth Gyngor	Symud y Grant Cytundeb Canlyniadau i TNSGI	Adolygwyd
	£'000	£'000	£'000	£'000
Anghenion Cyllidebol	128,492	166	545	129,203
Cymorth Dewisol Trethi	50			50
Cyfanswm y Gofynion Cyllido	128,542	166	545	129,253
Cyllido:				
Incwm o'r Dreth Gyngor	27,857	166		28,023
Grant Arbennig	458			458
Grant Cytundeb Canlyniadau	0		545	545
Grant Cymorth Refeniw	22,024			22,024
Cronfa'r Dreth Genedlaethol Annomestig	78,203			78,203
Cyfanswm y Cyllid	128,542	166	545	129,253